

STEP-informativni plakat

Oprašivači poboljšavaju produktivnost poljoprivrednih imanja

Insekti opršivači doprinose poljoprivrednoj proizvodnji u slučaju 150 (84%) različitih evropskih useva

Ovi usevi zavise delimično ili u potpunosti od insekata koji ih opršuju

Vrednost insekata opršivača procenjena je na 22 milijarde evra godišnje u Evropi

Divlje pčele i drugi insekti su važni opršivači, kao i medonosne pčele

Status i trendovi evropskih polinatora
STEP-projekat
www.step-project.net

Episyrphus balteatus, važan opršivač za uljanu repicu i druge kulture.
Foto: Zorica Nedeljković

Insekti opršivači su esencijalni za produktivnost širokog spektra ekonomski važnih evropskih useva zato što povećavaju prinos i poboljšavaju kvalitet useva. (Tabela 1). Iako medonosne pčele mogu da obezbede opršivanje nekih vrsta useva, divlji polinatori, kao što su bumbari, solitarne pčele i osolike muve mogu biti najvažniji opršivači širom Evrope. Na primer, u Velikoj Britaniji postoji dovoljan broj medonosnih pčela za opršivanje samo 1/3 useva koji zahtevaju ovu "uslugu", dok divlji polinatori obavljaju većinu posla.

Tabela 1: Usevi koji imaju koristi od opršivanja

- Voće – jabuka, narandža, paradajz, kruška, breskva, bostan, limun, jagoda, malina, šljiva, kajsija, višnja, kivi, mango i ribizla
- Povrće – šargarepa, crni luk, paprika, tikva, pasulj, boranija, plavi patlidžan, bundeva, krastavac i soja
- Industrijski usevi – pamuk, uljana repica, bela slačica i heljda
- Suncokret, badem i kesten
- Lekovito bilje – bosiljak, žalfija, ruzmarin, majčina dušica, korijander, kumin i mirođija
- Krmno bilje za životinje – lucerka i detelina
- Biljke sa eteričnim uljima – kamilica, lavanda, jagorčevina

Oprašivači su u opasnosti

Primećen je dramatičan pad brojnosti u broju gajenih medonosnih pčela i divljih pčela u Evropi tokom poslednjih nekoliko decenija. Širom Evrope nestalo je oko 16% kolonija medonosnih pčela u periodu između 1985. i 2005. godine, sa još većim zabeleženim gubicima u Engleskoj, Nemačkoj, Češkoj i Švedskoj. Broj bumbara i solitarnih pčela je takođe u padu u mnogim delovima Evrope. Razlozi za pad brojnosti su razni i uključuju gubitak staništa, štetočine i bolesti i prekomernu upotrebu agrohemikalija. Istovremeno, kultiviše se više useva koji zahtevaju opršivanje.

Divlji oprašivači povećavaju prinos i smanjuju rizik

- Divlje pčele mogu popuniti prostor koji nastaje zbog gubitka medonosnih pčela. Evropa ima više od 2500 vrsta divljih pčela. Oslanjanje na samo jednu vrstu oprašivača kao što su medonosne pčele je veoma rizična strategija: ako bolesti ili drugi faktori uzrokuju opadanje brojnosti medonosnih pčela, u odsustvu drugih polinatora produkcija useva će opasti.
- Za neke useve, divlje pčele su efikasnije za opršivanje nego medonosne pčele, kao vrste roda *Osmia* na jabukama, ili bumbari na pasulju.
- Bumbari mogu oprasiti useve kao što su paradajz, paprika i borovnica, koje medonosne pčele ne mogu da oprase.
- Pčele iz roda *Osmia* i bumbari mogu biti aktivne u usevima kada je hladnije vreme i kada medonosne pčele ne mogu da lete.
- Poljoprivrednici podržavajući zdrave zajednice divljih oprašivača mogu da smanje troškove izbegavajući potrebu za iznajmljivanjem košnica medonosnih pčela.

Šta vi možete da uradite da pomognete oprašivačima?

- Birajte načine poljoprivredne proizvodnje koje podržavaju divlje polinatore, kao što su cvetne margine i stvaranje pogodnih staništa.
- Koristite agro-hemikalije na način koji neće štetiti oprašivačima: izbegavajte one pesticide za koje se zna da imaju negativan uticaj na pčele, smanjite upotrebu herbicida koji potiskuju cvetanje biljaka.
- Na farmi ostavite neobrađene delove staništa koji su bogati cvećem, gde će oprašivači moći da imaju korist od cveća i resurse za razmnožavanje.
- Sadite masovno cvetajuće useve (na primer one sa uljanim semenom, detelinu i pasulj) kao deo rotacije useva da bi se obezbedila dodatna količina nektara i polena za pčele i druge insekte..

STEP je skraćenica od reči "Status i trendovi Evropskih polinatora" (No. 244090-STEP-CP-FP). To je evropski projekat namenjen očuvanju oprašivača i upravljanjem usluga opršivanja koje oni pružaju. Saznajte više na sajtu: www.STEP-project.net

